

jerskoj deželi, v sosednem Mariboru, in jokali se nad ož že šestnajst let trohnečimi kostmi našega nepozabljivega ljubljenelega, apostolskega Antona Martina Slomškega. Uteha bila nam, da smo se srčno radovali nad krasotoj mojsterskega mramorkipa predstavljajočega nam velikega pokojnika. Toda pokoj in večnaja pamjat preselivšim se iz tega sveta! Velikim našim mrtvim bodi zemljica lahka, mi pa se obrnimo k živim izklikovši s Kolárom: „Umlkni ticha u budoucnost patří žalosti!“ in zapomnimo si dobro globoki smisel rečih tega od samega Boga navdušenega pesnika:

„Ne z mutného oka, z ruky pilne nádeje kvitne,  
Tak jen muže i zle, stati se ještě dobrým.“ —

Tedaj ne solznato oko, ampak pridno delavna roka onakih možev, kot je na primer roka onega, kojega sedemdesetletnico mi danes obhajamo, zamore sčasom popraviti, kar je naš narod skozi stoletja zamudil.

Mož, kojemu na čast smo se mi daues tukaj skupili, nije kak bogatin ali mogočen velikaš, niti kak zmagovalen vojskovodja, ampak samo zmeren spisatelj in učitelj svojega ljudstva, ali uprav po tem eden iz največih dobrotnikov našega naroda. In narod naš umel je tudi ceniti ogromne zasluzke, koje si je veliki dobrotnik njegov gospod Dr. Janez Bleiweiss za demovino zadobil. Najbolji dokaz temu je priimek, kojega je slovenski narod svojemu učitelju in voditelju pridodal, priimek, s kojim njega venča in sebe diči, sladki priimek: „Oče“. Dela očeta Janeza Bleiweissa so vsa sami zlati listi v knjigi našega naroda. Oče Janez Bleiweiss oživotvoril je dve misli ali ideji: Prvič: združiti razne pravopise in razna podnarečja, v kojih se je do onihmal pisalo, v eden edini pravopis in eden edini pismeni jezik. V ta namen počel je izdavat i podučljivi časopis za prosti narod, tjednik izhajajoči še do denešnjega dne, celemu slovanskemu svetu dobro poznane „Novice“. Na videz mala ideja, no itak od neskončne važnosti za duševno življenje našega naroda, kajti ž njoj nas je vže zvezal z našimi brati na severu in jugu. Druga ideja očeta Bleiweissa je: združiti razkosane ude našega naroda v edno edino, krepko življenje imajočo, administrativno celoto, pod mogočnim in sjajnim žezlom slavno vladajoče naše dinastije habsburške. Kralji oskrbujejo, rekel je nedavno pri zgodnoj priliki nek slavni govornik česki, vojake svoje z uniformami, bogatini in velikaši služebnike svoje z leskajočimi livrejami, očetje novih idej oblačijo pa cele narode v uniformo svojega duha in sčasoma korakajo tudi mogočni vladatelji ponosno v livreji onih novih misel . . . . In tako hasni veleumno stvarjanje in mirno neprestano delovanje voditeljev naroda domovini pogostoma mnogo več, nego na tisoče smrtonosnega orožja. V početku bila je beseda ali ideja. Prva beseda očeta Janeza Bleiweissa, namreč ona glede samo ednega pravopisa in samo ednega književnega slovenskega jezika,

je v kratkih letih meso postala, kako je lahko razvideti iz prvih tečajev „Novic“. V „Novicah“, namenjenih v prvoj vrsti kmetom in rokodelcem, umel je Bleiweiss združiti gotovo vse do ondaj razškropljene duševne sile našega naroda. Modremu postopanju Bleiweissovega posrečilo se je staro Bohoričico, v katerej so „Novice“ izhajati počele, v kratkem času poltretjega leta celo po rahlem brez vsega siljenja odstraniti, in mesto nje prikladnej i Gajev, ali prav za prav česki, pravopis v rabo spraviti, in tako stopiti v ožjo zvezo s Hrvati in Čebi, s tem, da od ondaj oni naše, mi pa njihove knjige ležej čitamo. Četrti letnik „Novic“ počemši z novim letom 1846 je že ves v novem pravopisu tiskan. (Konec prihodnjič.)

## Gospodarske stvari.

Naši travniki, kaki so in kaki bi morali prav za prav biti.

M. I. Razne pične trave. Imenitna senokošna trava je vonjavka ali dišeča trava (Wieseruckgras, Lavendelgras, Antoxanthum), ki senu in mrvi sploh prijeten duh podaja. Živini je ta lavendelovemu duhu podoben duh zelo prijeten. Trava se sicer močno razrašča, vendar pa ostajajo bilke le bolj pritlične in trava ne daje dosti pod koso. Ta rastlina raste skoraj v vsakem podnebj u, ljubi pa pred vsem drugim suho podnebje in ilavnato peščeno zemljo. Rastlina je jedna najbolj prigodnih travnih sort. Ko pa entkrat ocvete, postanejo bilke slamnate in živina jih ne mara več. Sama za se se ne more zasejati, vendar pa bi ne smela na nobenem umetnem travniku in paši manjkati. Na oral je zadosti 4–6 lotov semena, ki je prav lahko. Koristna in redivna travna sorta je sepica (Schilfgras, Rohrglanzgras Scirpus silvaticus). Po naših krajih je pa še ova premalo poznana. Da si tudi trava le po močvirnatih travnikih naravno raste, vendar pa celo v peščenati zemlji stori prenese tudi močno sušo, in krave, postanejo po nji posebno mlečne. Krmina vrednost njena presega redivno moč več drugih pičnih trav, daje rano pa tudi pozno mrvo in se sme 3krat na leto kositi. Ta trava se more po semenu in po sajenicah zaplojati in se more jeseni in spomladi sejati. Po semenu, ki je nekoliko salatnemu semenu podobno, se da hitreje in boljši kup zarediti, ko po sajenicah. Zanimiva je tudi travna sorta, ki se imenuje device Marije proso ali solzica (Gemeines Zittergras), ki daje dobro redivno senokošno travo. Vsa živina jo rada je in v družbi z drugimi travami pomnožuje krmin pridelek. Ravno to velja tudi o pripotcu (Wegebreit, Plantaga lovceolata), ki je rasti druge travi najmanj na potu. Te travine sorte ljubijo posebno ilovnato, nekoliko vlažno zemljo, vendar pa na suhi ilovnati zemlji tudi še storé. Tu sem spada tudi drnasta srpica (Rasenstrausgras, Scirpus

cespitosus). Hvalijo tudi fiorinovo travo, ki je pa pasji travi nekoliko podobna. Je trpežna, na zemlji plazeača, ovijajoča se trava, ki iz korenine mnogo izrastkov poganja, le bolj nizko raste in je tedaj pritlična ali spodnja trava. Na ugodni zemlji obilno daje košnje in gosto pašo noter do pozne jeseni. Konec pašnega časa ima največ redivne moči v sebi in zato je posebno goveji živini zelo priljubljena. Krave dobijo po nji mnogo mleka in jo rajši jejo, ko vsako drugo travo.

Zavarovalno društvo Slavija, daje srenjam, ki svoja poslopja skupno in na več let pri njej zavarujejo proti ognju, lepe gasilnice brezplačno. Za to dobroto srenjam druga ni storiti, kakor da župan brezplačno opravi potrebne pisarije in zavarovalnino vsako leto pobere in društvu izroči. Jednako dela tudi tržaška zavarovalnica: Riunione adriatica, vrh tega pa še ne tirja od županov brezplačnih pisarij, ampak jim dovoli 5% od pobranih vsakoletnih zavarovalnin, srenjčanom pa za 20—30% znižane premije!

Mariborsko bučelorejsko društvo obhaja v nedeljo 1. decembra ob 11. uri predpoldnem v gostilnici g. Wohlshlager-ja svoj letošnji občni zbor. Načrt: 1. račun in poročilo o društvenem delovanju, 2. poljubni nasveti, 3. volitev novega odbora, 4. govor o krmenju bučel!

Sejmovi. 2. dec. Maribor, Šoštanj; 3. dec. Konjice, Planina, Velenje; 4. dec. sv. Barbara v Halozah, na Polji, Zeleni travnik; 5. dec. Radgona; 6. dec. Doberna, Buče, Lučane, Sevnica, Cmurek, sv. Miklauz v Susilah, Vozenica.

## Dopisi.

iz Ljubljane. (Bleiweissova svečanost.) Zadnjič sem omenil, da so se 18. in 19. nov. zbrali okrog svojega očeta Slovenci iz vseh kronovin, po katerih razškrpljeni živijo. Toda pre-naglil sem se: iz Koroške ni bilo nikogar; to nas je malo osupnilo, in že so se slišali tužni glasovi: Koroški Slovenci so zgubljeni za „zedinjeno Slovenijo.“ Pozneje pa smo v svoje veliko veselje zvedeli, da so se slavnostnega dne tudi Korošci spominjali s tem, da je celovska čitalnica g. jubilantu na čast napravila posebno svečanost. In tako smo bili vsaj v duhu zbrani vsi Slovenci okrog svojega očeta. Ta misel: zedinimo se! je tudi vse pričujoče navdihovala: zedinimo Slovence v jedno zedinjeno „Slovenijo“ in zedinjena „Slovenija“ naj se združi s Hrvatsko; ta misel se je razodevala skoraj iz vseh govorov, s katerimi so Slovenci svojega očeta pozdravljali. Ta ideja je tudi navduševala vse hrvatske govornike tako, da, ko je g. A. Šenoa, urednik „Vienaca“ v Zagrebu, v imenu „Matice hrvatske“ izgovoril znamenite besede: „zdaj, ko smo vsi Jugoslovani, Slovenci in Hrvati, že v duhu združeni, kaj ali nas boče majhen potok (Sotla) še dalje ločiti?!“ —

so se na te besede po celi dvorani zagnali gromoviti živiovklici, ki so živo pričali, da ideja združenja Slovencev s Hrvati ni več prazna domišljija, da je že žareči plamen, katerega več ne bo pogasila nijedna moč. Za štajersko deputacijo, o kateri sem poročal že v zadnjem listu, pride na vrsto g. prof. Povše na čelu goriških poslancev — za temi tržaška deputacija s g. Nabergojem na čelu. Vsi pozdravljajo s navdušenim govorom g. jubilanta — kateri vsakemu prijazno in primerno odgovarja. Zdaj nastopijo zastopniki raznih hrvaških društev, itd. Prvi na vrsti je naroden klub ali odbor hrvaških poslancev pod vodstvom g. dr. Spevee in Stražimira, za njimi že zadnjič imenovani g. dr. Rački (v talarju) v imenu jugoslavjanske akademije in v imenu prevzvišenega gosp. škofa Strossmajerja, kateri se je dan prej peljal v Rim skozi Ljubljano ter dru. Račkiju naročil, pozdraviti g. dr. Bleiweissa (gromoviti živijo g. Josipu Strossmajerju!). G. dr. Bleiweiss se pristrčno zahvaljuje jugosl. akademiji kakor tudi g. Strossmajerju, kateri nam Slovincem toliko dobrot deli. G. dr. Sak, rodom Slovenec, prof. moralke na vseučilišču v Zagrebu, se pokloni g. jubilantu (tudi v talarju) v imenu jugoslavjanskega vseučilišča in družbe sv. Hieronima, ki ima enako nalogo, kakor naša slavnoznana družba sv. Mohorja, ter pokloni g. Bleiweisu lično vezane družbinske knjižice, izišle za to leto. Ne vem več, ali je temu ali enemu drugemu sledečih gratulantov djal g. jubilar: „Bog daj, da pride kmalu čas za nas Slovence, da boče naša mladina na visoke šole hodila ne več tje gori (na Dunaj) temveč tje doli (v Zagreb).“ — Za temi nastopi že imenovani g. Šenoa, kateremu pravi g. jubilar, da je vedno delal na združenje Hrvatov s Slovenci, „današnji den pa je pokazal, da se boče tudi uresničila ta ideja?“

Navdušeno govori na to g. Biankini, urednik „Narodnega Lista“ v Zadru (Cara na Dalmatinskem), ter pozdravi g. jubilarja v imenu narodne stranke v Dalmaciji, v imenu dalmatinske Matice, občine Zadarske, Sibenjske in drugih, ter živo popisuje, kako sličen je položaj Dalmatincev položaju Slovencev, kar mi trpimo od Nemcev, to oni od Lahov — in baš zaradi tega imajo Dalmatinci toliko nagnjenje do Slovencev. Njemu odgovori g. Bleiweiss „naj bi se vendar enkrat že izpolnile Dalmatincem želje zedinjenja z drugimi Jugoslovani.“ Še nastopi dr. Fon (rodom Slovenec) v imenu zdravniškega društva v Zagrebu, g. Milan Stojanović v imenu hrvatskega literarnega in pedagoškega društva, 2 članova pevskega društva Kolo v Zagrebu, potem zastopniki društva „Hrvatski dom“ — Slovanska beseda — Čehi v Ljubljani živeči, Slovenci v Zagrebu (zastopani po prof. g. dr. Celestinu). Matica slovenska, Slovenija na Dunaju. Zastopnikom tega društva odgovori med drugim g. jubilar: „Slišal sem, da hoče to društvo meni na čast napraviti „komers“ (neko društveno veselico). Eden izmed zastopnikov „Slo-